

Mikrodokumentacja

Mgr inż. LUCJAN PACKIEWICZ, MIT

Mikrodokumentacja ma na celu ujęcie otaczającego nas świata i jego zjawisk w formę jak najbardziej skoncentrowaną. Musi nam zagwarantować możliwość szybkiego, bezbłędnego i taniego zbierania, grupowania i archiwowania zaobserwowanych zjawisk lub wyników naszej pracy. Staje się to możliwe przez bezpośrednie rejestrowanie zjawisk na zdjęciach minimalnych rozmiarów lub przez sporządzanie mikrokopii istniejących dokumentów.

Już w r. 1871, w czasie oblężenia Paryża, mikrokopie zastosował Dagron, sporządzając miniaturowe listy, przenoszone przez gołębie pocztowe. Mikrokopiami posługiwali się często wywiady różnych państw. Prawdziwy jednak i na wielką skalę rozwój mikrodokumentacji wiąże się z wejściem na rynek taśmy kinowej 35 mm, 16 mm i 8 mm. Taśma kinowa ma ogromną wartość dla dokumentacji naukowej, pozwala bowiem naukowcom tanim kosztem utrwalac swe doświadczenia. Stwarza to najbardziej poglądowy i przekonywujący materiał dla prac dydaktycznych.

W mikrodokumentacji chodzi przede wszystkim o jak największe zmniejszenie, które zapewni poręczność i taniość zbiorów. Osiągnięcie tego celu jest jednak uzależnione od możliwości rozdzielczych szkieł optycznych, jak i materiału światłoczułego (tj. filmu), na którym fotografujemy. Chodzi tu głównie o film, gdyż na razie nie może on zarejestrować tych szczegółów, które są jeszcze doskonale rozdzielane przez optykę.

Nowoczesne mikrofilmy posiadają zdolność rozdzielczą ponad 110 linii na 1 milimetr. Zakładając, że normalne zdrowe oko ludzkie z odległości ok. 25 cm może rozróżnić 10 linii na 1 milimetr, powiększenia nie mogą przekraczać 10 razy, jeżeli mają oddać pełną gamę szczegółów oglądanych z odległości 25 cm. Z tego wniosek, że zmniejszanie formatu zdjęcia ma określone granice, w pierwszym rzędzie ograniczone możliwością rozdzielczą filmu, potem optyki, dalej długością fali światła, następnie uginaniem się promieni, itd. Do dalszych zalet mikrodokumentacji należy zaliczyć:

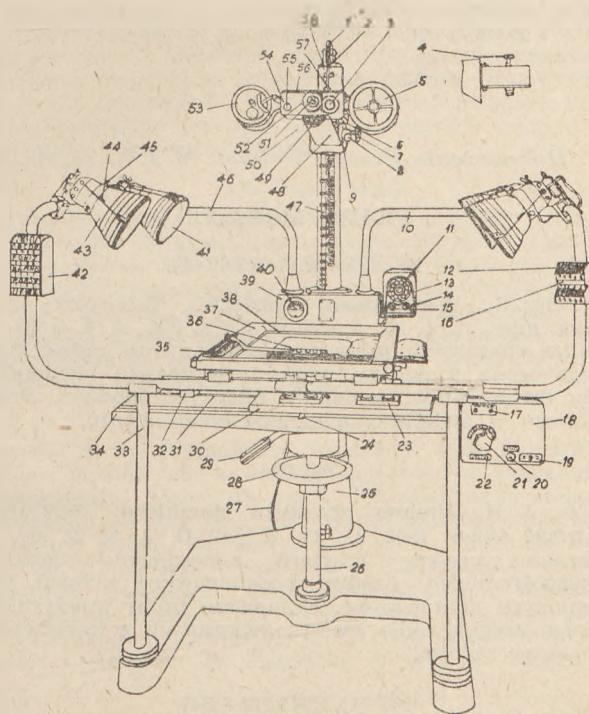
1. zmniejszenie do minimum miejsca na archiwum; (Reprodukcje na mikrofilmie książek, czasopism, planów, rysunków, szkiców patentowych itd. zaoszczędzają od 80 do 95% zajmowanej przestrzeni.)
2. zabezpieczenie dokumentów przed zniszczeniem naturalnym lub przed kataklizmami przez przechowanie mikrokopii w różnych miejscowościach;
3. łatwość powiększania interesujących nas tematów do potrzebnej wielkości i ilości;
4. jednakowy format negatywów, umożliwiający łatwe i racjonalne archiwowanie;
5. szybkość i wierność reprodukcji z wykluczeniem błędów, umożliwiające szerokiemu ogółowi dostęp do rzadkich dokumentów;
6. łatwość wykorzystania negatywów do reprodukcji rysunków ilustrujących tłumaczenia, lub do sporządzania reprodukcji łatwych do czytania gołym okiem.

Mikrodokumentacja znacznie powiększa pojemność każdej biblioteki, zmieniając zarazem jej dotychczasowy charakter; za pomocą lektora (retroskopu, odczytywacza) możemy swobodnie czytać mikrofilmy.

Mikrodokumentacja jest sprawą nową i jeszcze bardzo słabo rozwiniętą, biorąc jednak pod uwagę wielkie usługi, jakie oddaje, należy przypuszczać, iż rozwine się bardzo szybko.

Poza aparatami do robienia zdjęć i fotokopii Morski Instytut Techniczny posiada obecnie najnowszy typ aparatu do robienia mikrokopii f-my Zeiss „Dokumator”. Aparat ten, dzięki swej solidnej, statecznej budowie daje możliwość sprawnego i szybkiego wykonywania mikroreprodukcji.

Na ciężkiej i masywnej podstawie umocowana jest kolumna (25) oraz dźwignia śrubowa (26) do regulacji wysokości za pomocą kółka nastawnego (28) i urządzenia dociskającego szybkim ruchem rączki (29). Ponad tym urządzeniem znajduje się duża płyta stołu (34). Różnice grubości fotografowanych przedmiotów kompensowane są przez sprężynowe wymienne podkładki (23), które można mocować do podłużnych (31) i poprzecznych (24) wodzideł. Można również zastosować pomocnicze urządzenie (30) do fotografowania otwartej książki przez szybkie przesuwanie jej pod znormalizowanym polem „widzenia” obiektywu, w czym pomagają nam ograniczniki (32). Rama (37) ze szkłem dociskowym (38) zaopatrzona jest w przeciwwagę i zapadki zapewniające powrót ramy

Rys. 1

